

Forma a styly

Eseje (úvahy) lze psát v různých formách a stylech. Využívá jich řada autorů včetně universitních studentů a profesionálních esejistů. Následuje přehled typů esejí z hlediska obsahu:

Příčina a následek

Definujícím rysem eseje tohoto typu jsou kauzální řetězce propojující příčinu s následkem, pečlivý jazyk a chronologický nebo emfatický pořádek. Autor píšící touto rétorickou technikou musí uvážit subjekt, určit cíl, vzít v úvahu čtenáře, uvažovat kriticky o různých příčinách nebo následcích, rozmyslet teze, uspořádat jednotlivé části a rozhodnout, jak vyřešit závěr.

Klasifikace a rozčlenění

Klasifikace je kategorizace objektů do větších tříd a celků, zatímco dělení je rozbití většího celku na menší části.

Porovnání a kontrast

Eseje tohoto typu se vyznačují základem pro srovnání, body srovnání a analogiemi. Seskupují se podle objektů (shlukování) nebo podle bodů (sekvenčně). Porovnání zdůrazňuje podobnosti mezi dvěma nebo více podobnými objekty, kdežto kontrast zdůrazňuje rozdíly mezi dvěma nebo více objekty. Když autor píše porovnávací či kontrastní esej, musí si stanovit její cíl, vzít v úvahu čtenáře, uvážit základ a body srovnání, formulaci tezí, organizovat a rozvinout porovnání a dospět k závěru. Porovnání a kontrast se organizuje emfaticky.

Popis

Pro popisné psaní jsou typické smyslové detaily, které se obracejí na fyzické smysly a detaily, které působí na čtenářovu emocionální, fyzickou nebo intelektuální vnímavost. Určení cíle, odhad čtenářů, vytvoření dominantní imprese, použitím popisného jazyka a organizace popisu jsou rétorické volby, jež je třeba vzít v úvahu, jde-li o popis. Popis může být upořádan prostorově, ale také chronologicky nebo podle důrazu. Ohniskem popisu je scéna. V popisu pracujeme s denotačním, konotačním jazykem, obrazným jazykem, metaforou a přirovnáním, abychom dospěli k dominantnímu dojmu.

Dialektika

V dialektické formě eseje, jež se obecně užívá ve filozofii, autor formuluje tezi a argumentaci, pak používá protiargumentů, ale pak jej vyvrací pomocí nového a finálního argumentu. Tato forma těžší z toho, že je otevřenější, když někteří prezentují některé chybné argumenty.

Exemplifikace

Exemplifikační (příkladová) esej je charakterizována zobecněním a relevantními, reprezentativními a věrohodnými příklady včetně anekdot. Autor musí uvážit jejich předmět, určit cíl, odhadnout své publikum a zvolit specifické příklady a uspořádat náležitě všechny složky, s nimiž bude pracovat.

Historie (teze)

Historická esej, někdy charakterizovaná jako esej s tezemi popisuje argumentaci nebo tvrzení o jedné nebo více historických událostech a dokládá je důkazy, argumenty a referencemi. Text objasňuje čtenáři, proč argumentace či tvrzení je takové, jaké je.

Vyprávění

Tento typ eseje užívá prostředků jako zpětné záběry, prostřihy vpřed a přechody, které často vytvářejí vyvrcholení. V ohnisku vyprávění je zápletka. Při tvorbě vyprávění musí autor stanovit jeho cíl, vzít v úvahu publikum a jeho možný pohled, použít dialogů a celkově vyprávění organizovat, obvykle chronologicky.

Kritika

Kritická esej je stavěna argumentativně a klade si za cíl prezentovat objektivní analýzu tématu zúženého na jeden námět. Hlavní myšlenkou kritického postoje je nabídnout názor buď s pozitivním, nebo negativním vyzněním. Kritická esej jako taková vyžaduje průzkum a analýzu, silnou vnitřní logiku a precizní strukturu. Každý argument musí být podpořen dostatečnými důkazy relevantními pro daný bod.

Jiné logické struktury

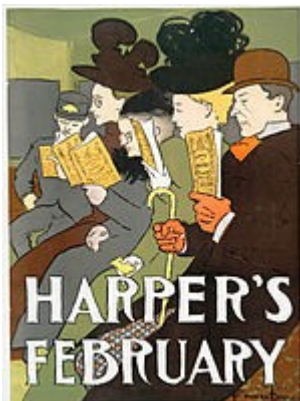
Logický postup v eseji a její organizační struktura může nabývat více podob. Pochopení myšlenkového postupu sledovaného v eseji má výrazný vliv na její celkovou přesvědčivost a schopnost zapůsobit. Pro eseje existují alternativní logické struktury, jež lze vizualizovat jako diagramy usnadňující implementaci nebo adaptaci konstrukce argumentů.

Body – esej

1. co je to esej, jejich témata, *menší literární útvar (úvaha) pojednávající duchaplným způsobem o zajímavých otázkách filosofie nebo umění, o aktuálních společenských problémech ap.*
2. Bohužel eseje na této úrovni po studentech FI přímo požadovat nemůžeme, nepředpokládáme, že se to takto učili na střední škole. Takže půjde spíš o úvahy na různá témata, u nichž po studentech chceme, aby se na zadané téma pokusili napsat něco, co bude:
  - obsahově korektní, nikoli jen dojmologie
  - zajímavé a vtípné
  - jazykově správné, tj. pokud možno bez stylistických, pravopisných (hrubek) i typografických chyb
  - obvykle cca 600 slov, různá témata (na FI např. porovnání operačních systémů jako Linux a MS Windows)
3. Jazyková úroveň esejů, typy chyb, korpus chyb na FI MU, pár čísel
  - nejčastější jsou chyby stylistické (cca 24 %), styl bývá monotónní, málo variabilní, není pěkný (nemá estetické kvality)
  - dále chyby pravopisné a gramatické, interpunkce je obecně na nízké úrovni (cca 21 %), příklad – jeden text čítal 588 slov, našlo se v něm skoro 30 chyb
4. nejen stylistika, ale hlavně schopnost správně formulovat – zmatené formulace, věcné chyby
  - klíčem k úspěšnému vyjadřování a komunikaci celkově je jasné myšlení a schopnost své myšlenky korektně formulovat, dát jim vhodnou jazykovou podobu
5. plagiátorství, může mít více podob, je to vidět na způsobu citování, na formulacích, rozdíl v kvalitě vlastních formulací a převzatých, příklad, kontrola v ISu
Příklady – programátorské pohádky, proti tomu příklad slabé eseje: např. text o Linusovi a

Časopisy nebo noviny

Essays often appear in magazines, especially magazines with an intellectual bent, such as [The Atlantic](#) and [Harpers](#). Magazine and newspaper essays use many of the essay types described in the section on forms and styles (e.g., descriptive essays, narrative essays, etc.). Some newspapers also print essays in the [op-ed](#) section.

An 1895 cover of [Harpers](#), a US magazine that prints a number of essays per issue.

Zaměstnání

Employment essays detailing experience in a certain occupational field are required when applying for some jobs, especially government jobs in the United States. Essays known as Knowledge Skills and Executive Core Qualifications are required when applying to certain US federal government positions.

A KSA, or Knowledge, Skills, and Abilities, is a series of narrative statements that are required when applying to Federal government job openings in the United States. KSAs are used along with resumes to determine who the best applicants are when several candidates qualify for a job. The knowledge, skills and abilities necessary for the successful performance of a position are contained on each job vacancy announcement. KSAs are brief and focused essays about one's career and educational background that presumably qualify one to perform the duties of the position being applied for.

An Executive Core Qualification, or ECQ, is a narrative statement that is required when applying to Senior Executive Service positions within the US Federal government. Like the KSAs, ECQs are used along with resumes to determine who the best applicants are when several candidates qualify for a job. The Office of Personnel Management has established five executive core qualifications that all applicants seeking to enter the Senior Executive Service must demonstrate.